

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Hasslerörs förskola

Läsår 2021/2022

Antagen
Mariestad
2021-10-28

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor förskolan
Datum för antagande:	2021-10-28
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Hasslerörs förskola
Giltighetstid:	Ht 2021 – Vt 2022
Tidpunkt för aktualisering:	Hösten 2022
Dokumentansvarig:	Rektor Monika Olsson

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1. Syfte.....	6
1.2. Ansvar.....	6
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	6
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	6
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	7
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	8
3.1 Metod/kartläggning	8
3.2 Kränkande behandling	8
3.3 Sexuella trakasserier	9
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	9
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	11
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	12
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	12
4.2 Medarbetares delaktighet.....	12
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	12
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	13
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	13
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	13
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	15
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	16
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	16
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	16
6. Referenser	17
7. Bilagor	18
7.1 Definitioner.....	18

7.2 Lagstiftning och styrdokument	19
7.3 Anmälningsskyldighet	21

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Hasslerörs förskolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Monika Olsson, rektor, ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på förskolan	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
<p>Alla pedagoger ska fortsätta med det främjande arbete vi redan gör, fortlöpande.</p> <p>Följa upp arbetet vid månadsavstämning i Unikum samt utvärdera detta i maj 2021</p>	<p>Ja</p> <p>Nej</p>
<p>Etnisk tillhörighet: Alla pedagoger ska arbeta för att uppmärksamma att världen är så mycket större än Sverige, att vi alla är olika och att kulturer ser olika ut. Vi ska ge barnen möjlighet att förstå värdet av att mångfald berikar.</p> <p>Arbetet dokumenteras och följs upp fortlöpande i Unikum på avdelningarnas reflektionstillfällen och utvärderas i maj 2021.</p>	<p>Ja</p> <p>Nej</p>

2.2. Kränkningar/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Inga kränkningar/diskrimineringar har anmälts/dokumenterats på enheten.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Övergripande innebär vårt främjande arbete att vi ser och uppmärksammar alla barn och vuxna som finns på förskolan varje dag, även de som är för dagen frånvarande. Vi uppmuntrar barnen att hjälpa varandra och ta mer eget ansvar både i leken och i rutinsituationer för att stärka varje barns självkänsla. Pedagogerna på förskolan tar tag i och pratar om eventuella kränkningar som uppstår direkt. Nolltolerans råder.

Vi har en öppen och fortlöpande dialog om bemötande och förhållningssätt genom att till exempel uppmuntra goda beteenden barnen emellan och vara goda förebilder som vuxna. Vi har också en öppen dialog mellan kollegor om bemötande och förhållningssätt för att ge varandra råd.

Genom samtal med barnen ges saklig information om olikheter som skulle kunna vara upphov till att någon blir utsatt för kränkningar, för att ligga steget före.

Vi arbetar aktivt för att lära barnen att man får säga ifrån, säga stopp, när man inte känner sig bekväm, till exempel vid pussar och kramar. Att alla har rätt till sin egen integritet.

Vi ger flickor och pojkar lika stort utrymme i våra olika lekmiljöer. Det upplevs att pojkar och flickor väljer att befina sig lika mycket i alla miljöer. Vi har valt att göra alla rummen anpassade för alla barn oavsett kön.

Pedagoger är medvetna i sitt sätt att prata om exempelvis barnens kläder och frisyrier.

Vi uppmuntrar könöverskridande roller på ett naturligt sätt i lek och bemötande. Vi upplever att barnen är öppna och fördomsfria mot varandra på grund av att de får vara sig själva. Vi pedagoger bemöter barnens val av kläder eller sätt att vara på ett likvärdigt sätt. Vi reflekterar tillsammans med barnen över deras tankar, åsikter och värderingar, för att visa att det är okej att vara olika.

Vi diskuterar med barnen om att familjer kan se annorlunda ut än heteronormen genom vardagliga samtal som kan dyka upp till exempel i leken. Vi ger exempel och en utvidgad syn på hur en familj kan se ut och tar ibland hjälp av litteratur.

Vi visar ett intresse för olika kulturer och traditioner. Vi är också observanta på och lyhörda för hur mycket varje barn vill uppmärksamma sin eventuella specifika kultur. Olikheter och allas lika värde lyfts ständigt, varje dag, och extra vid uppkomna situationer.

Vi accepterar, respekterar och visar intresse för olika religioner och trosuppfattningar. Vi arbetar med att föra traditioner vidare och förhåller oss öppet och neutralt. Naturliga samtal som uppstår uppmuntras. Det kan till exempel handla om specialkost på grund av religion eller annan trosuppfattning.

På förskolan anpassas utbildningen så att alla barn ges möjlighet att vara med utifrån sin egen förmåga. Vi har nära dialog med vårdnadshavare för att få mer kunskap om de eventuella funktionsnedsättningar barnet har. Ett nära samarbete med specialpedagog i förskolan bedrivs strukturerat enligt vår barnhälsoplan. Vi samtalar ständigt med barnen om att alla är olika, att vi ser olika ut, att vi kan olika saker samt har olika behov.

Vi har åldersindelade grupper på förskolan och avdelningarna för att utbildning ska utgå från barnens egna behov. Vi ställer krav på barnen utifrån deras egen förmåga samt anpassar miljön och material därefter.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Genom observationer av utbildningen med reflektion och diskussion i arbetslaget samt med hjälp av analys från föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling har kartläggning av risker och hinder i verksamheten genomförts.

Vi reflekterar kontinuerligt kring vårt förhållningssätt och vikten av att vara närvarande pedagoger.

Vi kartlägger och analyserar vår verksamhet och identifierar riskområden inomhus och i vår utomhusmiljö via observation och reflektion.

Vi samtalar med barnen, både enskilt och i grupp, vi lyssnar och tar deras ord och upplevelser på allvar.

Vi har daglig kontakt med vårdnadshavare och uppmuntrar dem att meddela oss om de har funderingar kring vad barnen berättar om sina upplevelser på förskolan.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäckts
<p><i>Kränkande behandling</i></p> <p>Risk för kränkande behandling kan finnas när många barn vistas tillsammans. Exempelvis kan det handla om att barn vill ha samma material och att de då använder ett kränkande beteende mot varandra antingen verbalt eller genom kroppsspråk.</p> <p>Ett annat exempel kan vara att barn reagerar på att de blir avbrutna när de pratar. Där kan det</p>	<p>Risk för kränkande behandling kan finnas när många barn vistas tillsammans på en plats, där utrymmet är begränsat. Majoriteten av dessa situationer uppstår inomhus. Risken förstärks om barnen inte delas in i mindre grupper samt där det inte finns vuxna närvarande i leken.</p>

uppstå kränkningar från båda håll, den som avbryter genom att avbryta och den som blir avbruten genom att bli arg och säga något kränkande tillbaka.	
--	--

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Sexuella trakasserier</i></p> <p>Vi har inte sett att det föreligger några risker för sexuella trakasserier i förskolan.</p>	<p>Barnens ålder på förskolan påverkar deras förståelse. Enligt lag måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier.</p> <p>Vi arbetar aktivt för att lära barnen att man får säga ifrån, säga stopp, när man inte känner sig bekväm, till exempel vid pussar och kramar. Att alla har rätt till sin egen integritet.</p>

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>Att identifieras och/eller kritiseras utifrån sitt kön.</p> <p>Bristande självkänsla kopplad till könstillhörighet.</p>	<p>Risk föreligger i större utsträckning om barnen inte delas in i mindre grupper samt när det inte finns vuxna närvarande. Det är då svårare att upptäcka och motverka diskriminerande attityder eller uttryck.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Känsla av utanförskap.</p>	<p>Barn kan på olika sätt uppleva att deras könsidentitet inte stämmer överens med de normer och förväntningar som är knutna till biologiska kön. Barn, vårdnadshavare eller personal kan förmedla förväntningar på eller ha nedlåtande åsikter om hur ett barn vill uttrycka sin identitet. Litteraturen på</p>

	förskolan kan innehålla allt för stereotypa könsroller.
<i>Etnisk tillhörighet</i> Kommentarer om hudfärg, tal/uttal, matkultur eller kläder.	Risk föreligger i större utsträckning om barnen inte delas in i mindre grupper samt när det inte finns vuxna närvarande. Det är då svårare att upptäcka och motverka diskriminerande attityder eller uttryck.
<i>Religion eller annan trosuppfattning</i> Kommentarer om barns eller vårdnadshavares val av kost, kläder och attribut kopplat till religion eller annan trosuppfattning.	Risk föreligger i större utsträckning om barnen inte delas in i mindre grupper samt när det inte finns vuxna närvarande. Det är då svårare att upptäcka och motverka diskriminerande attityder eller uttryck.
<i>Funktionsnedsättning</i> Utanförskap om miljön ute och inne är inte anpassade efter barnens behov.	En osynlig funktionsnedsättning kan innebära att behoven inte uppmärksammas av alla som vistas i förskolan.
<i>Sexuell läggning</i> Kommentarer om enskilda familjemedlemmars sexuella läggning.	Litteraturen på förskolan kan innehålla allt för stereotypa familjekonstellationer. Litteratur förmedlar förväntningar om normer både på ett direkt och indirekt sätt.
<i>Ålder</i> Känsla av utanförskap och förminskning. Bristande självkänsla kopplat till ålder istället för kunnande.	Ålder på barn kan vara allt för styrande i indelning av grupper eller regler istället för att utgå från mognad, intresse och kunnande.

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på förskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Dela in barnen i mindre grupper under betydande del av dagen. Vara närvarande pedagoger i dessa grupper.	aug. 2021 - maj 2022 aug. 2021 – maj 2022	Organisera så att det är genomförbart. En ansvarig ped. för varje grupp.	Alla ped. Alla ped.
Fortsätta vara medvetna förebilder i vardagen.	Aug. 2021 – maj 2022	Uppmärksamma allas olikheter på ett positivt sätt.	Alla ped.
Planerade förebyggande åtgärder på förskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Säkerställa att barnen har tillgång till barnlitteratur som speglar olika variationer av könsroller och familjekonstellationer. Både fysisk och digital litteratur.	Vid terminsstarterna samt vid byte/komplettering av litteratur.	Läsa litteraturen innan den erbjuds barnen.	Alla ped.
Säkerställa att all berörd personal har kunskap om enskilda barns behov.	Löpande under läsåret.	Informera berörd personal vid veckomöte eller APT	Ped. som ansvarar för det aktuella barnet.

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Barnen görs delaktiga i framtagandet av planen och i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling genom att vi samtalar med barnen om hur man ska vara mot varandra och att de ska värna om varandra. Vi uppmuntrar barnen till att berätta om de ser att någon far illa eller hamnar utanför. Vi samtalar med barnen om hur en bra kompis ska vara och om hur de tycker en bra pedagog ska vara. Pedagogerna ansvarar för att sammanställa och beakta barnens åsikter och synpunkter.

4.2 Medarbetares delaktighet

Samtliga medarbetare på förskolan görs delaktiga i framtagandet av planen genom att alla yrkesgruppers iakttagelser, åsikter och synpunkter beaktas. Förskolepersonalen informerar personal som städpersonal, kostpersonal och vaktmästare om planen mot diskriminering och kränkande behandling och vad den finns att läsa. Vi uppmuntrar dem till att ta del av innehållet i planen. Vi ber dem också att vara uppmärksamma och ingripa samt informera oss om de ser att någon utsätts för diskriminering eller kränkande behandling. Alla har ett ansvar.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vårdnadshavarna är delaktiga i framtagandet av planen samt i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling genom att vi har daglig kontakt, genom utvecklingssamtal och informationsbrev. Allas åsikter och synpunkter beaktas i planering av utbildningen. Vi uppmuntrar vårdnadshavarna till att komma med synpunkter och förslag kring förskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Planen finns tillgänglig för vårdnadshavarna att läsa på förskolan hemsida och i hallarna på varje avdelning.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens ansvarspedagoger.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn	pedagog
4.	Bestäm tid för ev. uppföljning (ca en vecka senare).	pedagog
5.	Dokumentera händelsen	pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur förskolan hanterat det samt dokumentera samtalet.	pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns pedagoger.	All personal

3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Pedagog
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barns vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/personal meddelar rektor eller annan personal att barn blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Barn utsätter annat barn för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera pedagog
B. Personal utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera Annica Henrysson, avdelningschef för förskola och pedagogisk omsorg.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera Annica Henrysson, avdelningschef för förskola och pedagogisk omsorg.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera Annica Henrysson, avdelningschef för förskola och pedagogisk omsorg.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar

på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglare verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.